

Ο Νουριέλ Ρουμπινί έγινε ευρύτερα γνωστός σε ολόκληρο τον κόσμο καθώς ήταν εκείνος ο οικονομολόγος που «προέβλεψε» το κραχτού 2008, προφανώς όχι ως προφήτης που ακούει φωνές, αλλά ως επιστήμονας που ακούει τις αγορές. Στο βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε στη γλώσσα μας ο σημαντικός αυτός επιστήμονας ανησυχεί για πολλά και επικίνδυνα γεγονότα που θέτουν σε τεράστια αμφισβήτηση το μέλλον μας, ωστόσο δεν παραλείπει να σημειώσει μια πολύ δυσοίωνη παρατήρηση την οποία συνάγει μέσα από την τεράστια πείρα που αποκόμισε όλα αυτά τα χρόνια: η ανθρωπότητα δεν μαθαίνει από τα λάθη της, η ανθρωπότητα επιμένει να επαναλαμβάνει τα ίδια λάθη ξανά και ξανά... Στο νέο του βιβλίο είναι σαφής: δέκα αλληλένδετες υπερπειλές θέτουν σε μεγάλο κίνδυνο το μέλλον μας. Πρόκειται για απειλές που έχουν δρομολογηθεί εδώ και καιρό και έχουν συνδεθεί και με νέες. Το βιβλίο είναι βαρύ αλλά καταποτιστικό και δεν αφήνει περιθώρια εφησυχασμού: τον επίμονο χαμηλό πληθωρισμό στην προ πανδημίας περίοδο διαδέχτηκε ο υπερβολικά υψηλός σημερινός πληθωρισμός. Ο συγγραφέας ανησυχεί για μια σειρά προβλημάτων που υπονομεύουν σοβαρά την ανθρωπότητα και σχετίζονται με μίαν ακολουθία πολύπλοκων οικονομικών συλλογισμών πάνω στη λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας και των πολιτικών που την επηρεάζουν. Προβληματίζεται για το πέρασμα από την παγκοσμιοποίηση στην αποπαγκοσμιοποίηση με πολλαπλές επιπτώσεις. Ανησυχεί για τις επικίνδυνες γεωπολιτικές κινήσεις των παγκόσμιων παικτών καθώς αυξάνεται σοβαρά το ενδεχόμενο μιας ασυμμάζευτης ανάφλεξης που θα «βαλκανοποιήσει» την παγκόσμια οικονομία. Ταυτόχρονα, είναι πάντα παρόν το τεράστιο πρόβλημα της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, καθώς οι δυσοίονες προβλέψεις επιβεβαιώνονται συντομότερα απ' ό,τι υπολόγιζαν οι επιστήμονες. Μετά την τρομερή εμπειρία μας με την πανδημία, γνωρίζουμε ότι η πιθανότητα να γίνουν οι λοιμώξεις πιο συχνές και πιο δαπανηρές είναι μεγάλη. Ιδιαίτερα προβληματισμένος φαίνεται και με την πρόοδο της τεχνητής νοημοσύνης, τη μηχανική μάθηση, την εφαρμογή της ρομποτικής και των αυτοματισμών, που πιθανότατα θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερες κοινωνικές ανισότητες – με όποιες επιπτώσεις μπορεί να έχει μια τέτοια προοπτική στη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Παράλληλα, οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις ενθαρρύνουν ιδιαίτερα τις ανорθόδοξες μορφές πολέμου. Μέσα σε αυτό το κλίμα γενικευμένων αλλαγών που φέρνουν τα πάνω κάτω, βιώνουμε ήδη μια μεγάλη αμφισβή-

Γράφει ο Ξενοφών Α. Μπρουντζάκης

Νουριέλ Ρουμπινί
Οι δέκα υπερπειλές για το μέλλον μας και πώς να επιβιώσουμε
Μετάφραση: Πέτρος Γεωργίου
Εκδόσεις Πατάκη
Σελ.: 544

τηση των δυτικών δημοκρατιών, που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του λαϊκισμού και του ανорθολογισμού, που αποτελούν πρόσφορο έδαφος για την ευδοκίμηση αυταρχικών θεωριών милитарιστικών τάσεων και της ενδυνάμωσης δεξιών και αριστερών εξτρεμιστών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της «Παγκόσμιας Έκθεσης Κινδύνων 2023» που δημοσιοποίησε το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, η κρίση του κόστους ζωής αποτελεί τον σοβαρότερο παγκόσμιο κίνδυνο στην επόμενη διετία. Σε συνέχεια αυτής της έκθεσης, η Oxfam International δημοσίευσε τη δική της έκθεση, που καταδεικνύει ότι το πλουσιότερο 1% της ανθρωπότητας συσσωρεύει πλούτο με διπλάσια ταχύτητα σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο. «Αν συνεχίσουμε με αυτή την τάση, θα επέλθει πλήρης εξάντληση του πλανήτη», προειδοποιούν σε όλους τους τόνους αυτοί που ξέρουν. Γενικά, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ προειδοποιεί για «μια μοναδική, αβέβαιη και ταραχώδη δεκαετία που θα έρθει». Η ανθρωπότητα στις μέρες μας διανύει μια περίοδο υπερβολικής αβεβαιότητας. Πλησιάζουμε τα ογδόντα χρόνια σχετικής ειρήνης, προόδου και ευημερίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το εντυπωσιακό είναι ότι αν ρίξει κανείς μια ματιά στις αρχές του περασμένου αιώνα θα διαπιστώσει ότι η πρώτη εποχή της παγκοσμιοποίησης δεν στάθηκε ικανή να αποτρέψει τον ολέθριο παγκόσμιο πόλεμο. Μέχρι να φτάσουμε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που στιγμάτισε την ανθρωπότητα με το Ολοκαύτωμα, αντιμετωπίσαμε στη διάρκεια του Μεσοπόλεμου την πανδημία της ισπανικής γρίπης, το κραχτού 1929 που είχαν ως συνέπεια να ξεσπάσει μια αλυσίδα κρίσεων που δημιούργησαν τις συνθήκες ανάπτυξης του φασισμού και του ναζισμού. Μιλάμε για μια εποχή που δεν είχε να αντιμετωπίσει την τεράστια απειλή της κλιματικής αλλαγής, τις άγνωστες συνέπειες της τεχνητής νοημοσύνης στις οικονομικές σχέσεις, την άνοδο του προσδόκιμου ζωής και την αποχή των ασφαλιστικών ταμείων – και βέβαια την τρομερή απειλή των αντισυμβατικών πολέμων που δυνητικά μπορούν να καταλήξουν σε πυρηνική κόλαση. Το βιβλίο εκπέμπει πολύ ανησυχητικά μηνύματα τα οποία είναι αδιαμφισβήτητα απόρροια πραγματικών καταστάσεων. Ωστόσο, πολλές φορές η πραγματικότητα γίνεται αντιληπτή όταν έχει παρέλθει. Ταυτόχρονα οι απειλές αυτές δεν μας είναι άγνωστες και έχουμε τα περιθώρια να τις αντιμετωπίσουμε, ή, ακόμα πιο αισιόδοξα, να τις εξαλείψουμε. Όπως και να έχει, ο συγγραφέας εκπέμπει ένα σαφές μήνυμα αφύπνισης και επανεξέτασης της παγκόσμιας κατάστασης.